

Előfizetési ár:

Egész évre 8 frt = 16 kor.
Félévre 4 frt = 8 kor.
Negyedévre 2 frt = 4 kor.

Községeknek, körjegyzőknek és néptanítóknak:

Egész évre 6 frt = 12 kor.
Fél évre 3 frt = 6 kor.

Egyes szám kapható:

a kiadóhivatalban, a főtitkáréban, Köszl János, Hochrein J. és fia i. üzletében.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU LAP.

Hirdetéseket

elfogad a kiadóhivatal (lyceum könyvnyomda), hol mindenkor a legutányosabb árak szabotnak. Minden beiktatott hirdetés után 32 kr. 60 fillér bélyegdíj fizetendő.

Nyilttér! sor! 2 korona

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceum könyvnyomda) küldendők.

Megjelenik hetenként kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A titkos bűnről.

Mohácson véletlenségből belekeveredik egy vén asszony a felszínre került bűnesetek egyikébe. A véletlenség kideríti, hogy ő bűnös kézzel segítségül szolgált egy utálatos bűn elkövetéséhez.

És alighogy fogságba került a gyalázatos asszony, már mindenki, aprajánagyja, intelligens és polgárember, hatóság és közönség egyaránt tudja, hogy ez asszony a mai szokásos bűnök egyikével üzletszerűen foglalkozik. Tudták eddig is, ismerte mindenki, de elnézték neki, titkolták emberelő munkáját, használták szörnyű mesterességét, most azonban csodálkoznak és szörnyülködnek rajta. Mindez nem elég, a vén asszony beleplezésekkel fenyegetődik és mindenki meg van rémülve, a bűn oly általános, hogy talán a legtisztességesebb családokat is érheti a vád.

Mily szomorú, megdöbbentően rút képe ez korunk erkölstelenségének! A családi élet szentélye meg van támadva, bélyegezve: hit, erkölcs és becsület legszebb ékület; a tisztaság fényét vesztették el. Mi e vesztéshez képest a pillanatnyi félelem és rémület, melyet nem is a bűn utálatá szűl, hanem az igazságszolgáltatás szigorától, vagy nyilttágtól való irtózat? Nem erkölcsi fel-

háborodás az a félelem, és alighogy napirendre tér majd a világ a bizonyára egyedül maradandó büneset felett, a szokást folytatják továbbra is, a mesteresség árván nem marad és mire az az asszony leszolgálja büntetését, ügyes gyakorlatának újból keletje lesz. A közönség és hatóság ismét tudni fogja, de újra elhallgatják, eltitkoltják, a kishitűség annyira lábra kapott, a titkos bűnök e fajtája annyira szokásos, az erkölcsi felfogás az emberek lelkében olyanira süllyedt, hogy e takargatás mintegy közszükségnek felel meg.

Hogy jogsértés esete torog fenn, mely az emberi társadalom, illetve az állam büntető hatalmának súlya alá esik, hogy a hatóságnak mint a jogszerű ellenőrködésre és megtorlásra hivatott tényezőnek kötelessége lenne a folytonos szemmel tartás és üldözés, — ki gondol erre? Mintha bizony a büntető törvény 285. §-a nem büntényről szólna és az abban nyilvánuló erkölcsi felfogás megvilágítása és felismerése nem épen oly kötelesség, mint a másnemű büntények bármelyikéért való megtorlási követelmény! A hatóság hivatás szerű kötelessége azon fáradozni, lelki erejének minden munkásságát és a törvényes eszközöknek minden módját arra felhasználni, hogy népünk ez erkölstel-

szokásává vált bűn kiveszzen, vagy legalább is kevesbedvén, az igazságszolgáltatás keze biztosan és hatályosabban sujhasson. Az alkalmazandó üldözés és törvényes szigor fogja megnyitni azt a burkot, mely a jogérzet csiráját rejti, abból fakad ki majd a bűnnek felismerése és az a tanúság, hogy a bűn aljas cselekedetével hitünk, lelki tisztaságunk, erkölcsi életünk lett megingatva, veszélyeztetve.

Csak nagyon kevés az, amit akár egyházi téren, akár a társadalom segítségével a bűn kiirtására nézve tesznek és tehetnek: tisztán és főleg a hatóságokban van meg az az erkölcsi erő, mely a hivatás betöltésében megfelelő eszközökkel rendelkezik. De valljuk be őszintén, hogy hatóságaink ily belső bajokkal nem igen törődnek és épen ezért kuruzslás, babonaszó, magzat-elhajtás, gyógyításihiány szabadon tüznek és miveletnek, sőt itt-ott valóságos privilegiummá nőttek ki magukat. Nemcsak hivatalos tekintély és erély, de szív és érzelem is, szóval egy egész ember kellenek ahhoz, hogy az emberiség e bajai orvosoltassanak. De mikor a legkezdetlegesebb igazgatás is annyi nehézséggel jár, mikor a legközönségesebb anyagi és gazdasági érdekek sem találnak rendszeres ápolásra és támogatásra, hol vegyük azt az egész

A PÉCS TÁRSÁGA.

Szeretlek ifjuságom.

Zengő dalok, nyíló virágok:

S a ifjuság meséje kész. —

Vesztett jövő, megtört remények:

Suttogja majd az ébredés.

S a hívőz álom szerzetelészik:

Emlék marad csak egy kevés. . .

A szív néhány fonyadt virága,

Mely harasztat hiába várja;

Lemondás . . . ennyi az egész.

Mégis — szeretlek ifjuságom;

Rajongva, mondhatatlanul,

Hiszen a szív magára törni,

Vágyódi keblében tarul.

S a míg a vágyak vágya bennem,

Mig lángját el nem olthatom:

Mig el nem hagyysz én ifjuságom —

Fakad virág majd minden ágon.

S új kedv a régi bánaton.

SZIGETI KÁROLY.

Pécsi emlékek.

— A „Pecs” eredeti társága. —

IV

Egy pécsi cimtarban olvastam össze — negyvennégy pécsi egyület. Negyvennégy társulat, mindegyik a közzellem ápolására!

Micsoda élénk társadalmi, pezsgő szellemi élete lehet ennek a városnak, a hol negyvennégy egyesület terjeszti a kultúrát, fejleszti a társas szellemet!

Sok időbe került, míg megismerkedtem velük, s bevallom, a lelkesedésem rövid ismeretség után is mindjárt csökkent. Úgy találtam, hogy azoknak a társulatnak a legnagyobb része már csak alig teng. Röstellik kimondani a felosztást, csupa becsületsértésből vonszolják tovább is sorvado életüket, hanem a működésüknek semmi nyoma.

Vannak, oh igen, vannak díeséretre méltó kivetelek: néhány egyület — leginkább a fiatalok közül — lelkesen, ambícióval dolgozik kitűzött feladatán, s minduntalan hallott magáról valami örvendetes hírt; de emögé épen az aggaszt, hogy ezek az életre való társulatok jobbara csak a kezdet kezdetén vannak.

Hatha csak máló szalmaláng ezeknek is a lelkesedése? Fialat egylet mindenha törekvessel, ambícióval indult utnak, s csak később posványosodott el (a pecsiek közt is van elég példa rá): hatha így járnak ezek is?

Nagyon szeretném az ő buzgalmokból azt következtetni, hogy Pécsért az eddig pangó társas szellem újabbán elénkülni kezd, — de nem merem.

Hiszen, ha csakugyan a közzellem felendülésével állnánk szemben, nem pedig egyes társulatalapítók egyeni, idővel el is mulható buzgalmával, akkor a fölebredt társas erzet új életet, mozgást vinne be a tespedő egyletekbe, s fölrzna azokat is mély almukból.

Lehet, hogy Önök előtt, a kik mélyebben és hosszabban tanulmányozhatták a pécsi viszonyokat, visszánny tetszik ez a következtetés: én, az átutazó idegennek futólagos, talán kissé felületes megfigyelésével ilyennek találtam a helyzetet.

Vegyük át a beszédet az egész városról csak az intelligenciára, ugys ennek a kezében van létve a város szellemi vezetése: s akkor a negyvennégy társulattól egy tekintélyes szám elesik.

A kőművesek, cipészek, szabók

embert, ki hivatását valóban felérti és népének igazi atyjává, apostolává lesz? Pedig meg kell lenni és meglesz a közigazgatás alapos és teljes reformja által, mely tért és biztos pályát nyújtand az érdemek és tehetségnek és nem fogja a közigazgatási pályát önhatalmú uralomnak hagyni továbbra és nem engedi a képzettséghiányt és protekció rendszerét ezentúl is felszínre.

— **Tanügyi kérdések.** A tanfelügyelők és néptanítók külön-külön kongresszusra jöttek össze Budapesten, hogy a közoktatási állapotokat megbeszéljék, főleg pedig, hogy a magyar nyelv oktatása és így a nemzeti irány fejlesztése körüli teendők iránt megállapodásra jussanak. Az oktatás ügyében általában nem egy üdvös eszme és indítvány vettett felszínre, melyek minden esetre hasznos anyagul szolgálhatnak a közoktatási kormányzatnak a reformálás terén, de a magyar nyelv oktatása és az idegen ajku iskolák magyarosítása ügyében oly ellentmondó, érvekben gyenge, sőt furcsábbnál furcsább felszólalások és indítványok tettek, melyek fényesen igazolták azt, hogy a törvényhozás mulasztásai által magasabb iránytű nélkül kibontakozni sehogys tudunk és a fennforgó kényes kérdésben nem lehetünk egyedül a tanítók jóakarata bízva, ahhoz a kormányzat teljes ereje, erélye, sőt bátor elhatározása szükségesek. Míg politikailag a nemzetiségi kérdés tisztázva nincs, míg a nemzetiségi igazgatás szabadon grassálhatnak, míg az iskola ellenőrzése nincs kizárólag az állam kezében, míg az állam hivatalos nyelveinek teljes érvényesítése nem képez szent és sérthetetlen feladatot és célt, addig egyes oktatási változások által mit sem értünk el, mert éppen az idegen ajkúak tanítótsága és felügyelősege nem fognak engedelmessé válni és a céltalan

javaslatok csak szaporítani fogják az izgatásra alkalmas anyagot. Államférfiúi erély, elhatározás, bőbeszéd és hazafütség szükségesek első sorban ahhoz, hogy a magyarosítás céltudatosan és rendszeresen keresztülvitessék, a tanítók buzgalma és jóakarata így lesz csak alkalmas eszközzé.

A járvány-kórház létesítésének ügye úgy mellékesen szóba került a legutóbbi városi közgyűlésen de a nyers információkból azt láttuk, hogy annak sikeres megoldása illetékes helyen nem képez elodázhatlan feladatot és így egyelőre nem is várható. Mi azt tartjuk, hogy a járvány-kórház létesítése éppen a város egészségügyi viszonyainál fogva kö z s z ü k s é g és nem tartunk attól, hogy a ministerium retortái megakadályoznák azt, ha ugyanis a feladat teljes komolyságával és elszántságával lépünk fel. Sajátságos az, hogy legvitásabb érdekeink: így a közegészségügyi, gazdasági, építészeti kérdések nem gondoztatnak azzal az odaadó törekvéssel, mit megérdemelnek; ellenben kevésbé fontos mellékdolgozások nyakra-főre protogáltaknak. A járvány-kórház ügye két évtized óta vajdúdik, a csatornázás valamint a kövezési ügy rendezése, a város utcáinak szabályozása, piacainak rendezése, a parkirozás mind elmaradnak és így nem esoda, ha erőnk apró dolgokra szétforgácsoltatván alkotásra, temetésre nem is képes.

Baranya a legrégebb időben. *)

Baranyának belviszonyai.

Időszak: 1543—1689.

Pécs, Siklós, Mohács és Szigetvár szandzsák székhelyei voltak, a budai beglerbég hatósága alá vették. A baranyai faluk nagyrészt Dombóvárhoz tartoztak, és a török császáron és török földesurainak

*) Mutatvány H a s Mihályának -Baranya földrajzi, statisztikai és történelmi tekintetben című művéből. Nyomatott Pécsen, 1843-ben.

kívül*) sok falunak még keresztény ura is volt. A császárnak fejadót fizettek és katonákat állítottak, azonkívül ingyen munkát is tettek, főleg Eszék és a többi sok vár körül. Keresztény földesurainak kevesebb szolgálatot tettek és kevesebb adót fizettek, mint török uraiknak. Így tudjuk többek közt, hogy a török uralom kezdetében Pécsen bizonyos Draskovics nevű keresztény főúr lakott, kinek Nagy-Harsány évenkénti jobbágyi adó fejében 20 forintot, egy mázsa szárított halat és egy kaftant vagy bokáig érő dolmányt fizetett. De nemcsak a korúkéban és a török hatalma alatt élők ker. földesurainak fizettek magyénk lakosai akkoron adót, hanem sokszor még azoknak is, kik mint a magyar király alattvalói, a k. végvárakban vagy másutt laktak a szabad magyar földön. Koller a pozsonyi káptalan levéltárában igen érdekes adójegyzeket talált 1561-ről, melyben a pécsi káptalan birta helyeségek felsorolva és egyszersmind megjegyezve az, hogy minden faluban hány népes (populata) telek találtak, és mit fizetett mindenik birtokosa a Pozsonyban tartózkodott pécsi káptalannak. A deák jegyzék így kezdődik. An. 1561 Cserdi, Cserdiben van 10 népes telek; minden egész telektől a káptalani uraknak fizetetik 50 denár, fele sz. Györgykor, fele pedig sz. Martonkor. — Gadánban van 3 népes telek. April 5-en fizetett azoktól a bíró 50 denárt, a többi elengedett (propter tormentum unius jobbagnionis per Turkam) az egyik jobbágnak török általi megkínóztatása miatt stb. Az említett jegyzéken kívül még egy más is volt Koller napfényre a leltár porából. Címe ez: Inquisitio Universorum Bonorum Episcopi et Capituli Q. Gabrielis Pereny atque eunctorum Nobilium in C. Barania, Tolna et Simigio 1561. Ezen jegyzék még sokkal érdekesebb az előbbinél meggyénkre nézve. Kiderült t. i. belőle, ki volt akkoron az előszámlált helyeségekben földesur és bíró, és hány egész telek találtak, mit fizetett minden falu dezmat stb. a szigetvári várnak mily szolgálatot tett ugyanannak. Többek közt csaknem

A török földesurak engedelmével szabad volt a jobbágyoknak földjeiket eladni így Hakira Aly, Szentkirály, Veln és Varjas földesura 1669-ben János nevű varjasi jobbágnak, 1573 oklevél által engedelmét adott, hogy 2 holdnyi rétjét egy velni adósnak 100 pénzben eladhatta. Határos vala pedig azon rét Urbán és Kata András, szentkirályi lakosok réteivel. Koller 7. 85.

s egyéb iparosok egylete a maga hatáskörében szintén nem kicsinyelendő, s ha értelmes, derék iparos áll az élükön, igazi missiót teljesíthet; de egyiknek sem eminek célja a társas szellem, a közművelődés apolása aztan meg anyagi mellék céljaik miatt nem is igen lehetnek fokmérők egy város szellemi magaslatának, azért bátran hallgatással mellőzhetjük őket.

Marad még mindig elég. Találomra kikapok egyet a hosszú névsorból: a pécsi athléta klub nevét.

Azt mondják, megalakulásakor (ime egy példa a fentemlített sok közül) tüzzel, buzgalommal kezdett munkához. Ma a buzgalom lelankadt, a tűz kialudt. Tagjai sorába alig lép be más, mint végzett gimnazisták, a kik büszkéek arra, hogy ők már egy nyilvános egyletnek tagjai lehetnek.

Nem azt kívánám én az athléta klubtól, hogy verje a reklám nagy dobját s céltalan mulatozásokkal, hiábavaló ünnepekkel, a miknek csak igen kis része atletikai természetű, a többi a dinomdánomnak volna szentelve, adjon hírt magáról.

De mutassa meg életrealóságát, csináljon szélesebb körökben propagandát fontos és derék céljának, a test fejlesztés-

nek. A nagyobb társas kirándulások, nyilvános gyakorlatok, melyek jó idő óta kimaradtak, nagyon sokat tehetnének ebben a tekintetben.

Mit is csinál most az athléta klub? Termeit és tornaszékeit (ha ugyan az övéi) a tagok reddelekészére bocsátja. Ugyanezt megtehetné ugyanilyen díjert egy spekulans vállalkozó, egy nyereszkedő üzletember is. Attól legalább nem kellene kívánnunk, hogy a társas szellemet ápolja, fejlessze. Propagandát pedig a testgyakorlásnak az a maga anyagi érdekei miatt is csinálna; az athléta klubtól ezt is hiába várjuk.

Csak egyet hozok még fel a trespéd és haldokló egyletek sorából: a pécsi nemzeti kaszinót. Régi egylet, hosszú és szép multja van; a tradíciók nem engedik meg, hogy megszűnjék; jövője is hosszú lesz majd, mint multja volt, de hogy oly szép is lehessen, arra a kaszinót most átlengő szellemnek gyökeresen át kellene alakulnia.

Valamikor irodalmi alapítványokat tett a nemzeti kaszinó, irodalmi felolvasásokat tartott, minden közérdekű eszmét szívesen vett pártfogásába.

Es ma? Évenként egy bált rendez, nyaranta néhány taneztélyt ad. Bizonyára

csak azért, mert az alapszabályok kötelezik rá.

Ugyanezt a hivatást teljesíti ma, a mit a kaveház: újságokat ad a tagok kezébe, újságokat és könyveket.

Csak hogy milyen az a könyvtár! Az még igen helyesen van, hogy első sorban a szépirodalmat cultiválja, azonkívül csak kevés történelmi, politikai munkát tart. Szakkönyvtárakat gyűjteni ugy sem lehet egy kaszinó feladata. Hanem a szépirodalmi részt nem ártana jobb karban tartani. Oriási olvasóközönség el abból; nem lehetne-e nemes cél, ennek a nagy publikumnak az izlését vezetni, jóra irányítani?

Miért az a sok Ponson du Terrail, a szemetre való Montépin abban a könyvtárban? S miért hiányzik a jobb, nemesebb irányú, s magasabb értékű magyar és külföldi írók nagy része?

Igaz, sokoldaluan művelt, olvasott, ép izlésű ember kellene ahhoz, hogy egy ily nagy terjedelmű, s nagy közönségre számító könyvtárt helyes irányban vezessen, derék művekkel szaporítson; de nem tesszük fel a kaszinóról, hogy tagjai közt ne akadjon ilyen ember akár több is.

Mai állapotában a kaszinó könyvtára

minden lapon arról történik említés, hogy mennyire sarcolta, sanyargatta Horváth Mark a szegény védelmet földnépet. Így p. o. az mondatik: Horváth M. a szigetiek-től kicsikart 60 for. birságot. Aranyost és Pázdánt (Araanos at Paazdaan), melyek előbb Zecheier és Istvanly birtokában voltak, most zálogban Horváth Mark bírja, . . . ki Byka Endre kovácstól 3 hordó bort, 35 for értékű kicsikart. Hegy-vámot fizetett az említett 2 helység 41 akó bort (cubulos) 6 mérő zabot, 6 kapant és 6 kenyeret. Horváth M. menyek-zője alkalmával kénytetek neki 6 forinton vett bort adni; ugyan ezen alkalommal Kisasszonyfa, Viszló és még 3 helység, melyek hajdan Istvanly János birtokában voltak, fizettek a zsarnokok 16 for. birságot és két ókrót, miket 12 forinton vettek. — Legtöbb kárt azonban, mint az idézett érdekes iratból kiderül, Szegszárdnak okozott a sokszor említett kegyetlen Horváth. Megharagudván t. i. 1560-ban valamiért Horváth a szegszárdi várkapitányra, Twarlybegre, hadával ment Szegszárd mezőváros ellen, és egészen fölégette azt, a bort kifolyatta, a gabonát tűz által megésmésztelte, több szegszárdi lakost megölt és 15-öt elhurcolt Szigetvárra, kinek vált-ságra fizettek a szegszárdiak 2 pár ezüst zabohalancot, miket 81 forinton vettek, aztán 6 szőnyeget, 143 fr. értékűt, és 50 for. keszpenzt. Bor és gabonában 2000 frtnyi kárt tett nekik, mint eskü alatt vallottak; egyébként pedig annyi kárt szenvedtek még, hogy sem földieket sem szőleiket nem mivelhették. A kisdériek (Kyzdeer) panaszkodtak, hogy Horváth bizonyos Elek Antal de Eademtól elvite-tett erőszakosan egy hordó bort, melyért csak 7 for. 30 dn. fizetett, adós maradván 8 for. 50 denarral stb. És mindezt magyar követte el a török járom alatt sanyargó honfitársain. És barcsak Horváth Mark maga volt volna népünk ostora; de fadjalom, akkori történeteinkben több olyan embertelen kenyurrá is találunk, kik mintegy mesterséget üztek rablások és fosztogatásokból. Az 1548-iki 26-ik teikkben a földesurak önmaguk megvallják: a nép elnyomatása kiált égbe büntetésért s okozza leginkább a hon süllyedését. És ezen egbekialtó állapot továbbá is megmaradt, mit, hogy hosszasak ne legyünk, csak a következő nyenyek rövid előadásával bizonyítandunk.

Horváth Tamás jezsuita Szébényből

1658-ban aug. 3-kán a Nagyszombatban tartózkodott pécsváradai apátnak, ki egy-szersmind esztergomi kanonok volt, ekkép írta le többek közt a pécsváradai apátság birtokainak állapotát: Főtisztelendő Urasá-god hozzám intézett két utolsó levele miatt csaknem életemet vesztettem. Török kézre kerültek azok, és csak nagy aron tudtuk vissza kapni, anélkül hogy valami pasa vagy bég kapta meg azokat. Főtisztelendőségéd jószágát és irántoki szives-ségét tudtára adtam Ft. jobbágyainak, min jobban megörültek, mint ha Ft. elen-gedte volna nekik adókat. . . . Többnyire készen tartják már a pénzt, hogy elküld-jék, de nem találunk biztos embert, ki azt el merné vinni; mert akár hajdu, akár török kezébe essek az ilyen küldött, egyik sem kegyelmez meg könnyen élte-nek és a pénznek, mit nála talál. A mult-kor is csak lelve fogadtunk föl némely embereket, kik néhány száritott pontyot vittek Veszprembé ajándéku ft. urasá-godnak. Szébény, Somberék és Enyeszt faluk tettek ezt, mert a többiek végképen el-hagyták, minthogy a jobbágyok nem áll-hattak ki a zsarnokok sarcolásait. A he-nyenyekért is könyörgök, védelmezze azo-kat, mert egy év előtt is háromszorosan fizettek adót és pedig különféle uraknak, kiktől módifóltót sanyargattatnak. A pé-csiek (törökök), kikhez tartoznak, könnyeb-ben megengedik nekik, hogy magokat alá vessék (valami ker. földesurnak), mintsem nekünk a mohácsiak. Nyugtárványt azért kérek, mivel nem rég levelet kaptunk Pápáról Tódi Mártontól, ki magát nekünk urunkká föltolja; ezen kívül a környékbeli helységeket most igyekszik magának alá vetni Kinski Péter; előbb ezt Gurup sür-gette level által. Szilágy és más falvaknak Pethó László küldött levelet, és azért haboznak most a szegény jobbágyok, ki-nek engedelmeskedjenek; minthogy min-denik azzal fenyegeti őket, hogy elpusz-títja helységeiket, ha nem fizetnek. — Ellenben pedig védelmezendi őket stb.

(Folytatás következik.)

A kolera Magyarországon. Nem lehetett tovább titkolni: hivatalosan is el kellett ismerni, hogy Magyarország több vidékén grasszáll az ázsiai kolera. A Tisza-parti megyéket; Marmarosot, Szabolcsot, Jász-Nagy-Kun-Szolnokot elárasztotta már a járvány. Budapestről könnyen érthető okokból hallgat még a hivatalos bulletin,

de úgy tudjuk, hogy a fővárosban is he-tek óta fordulnak már elő szörványos ko-lera-esetek.

A drezdai nemzetközi egyezmény értelmében a külföldi államok képviselőit hivatalosan tudósították a járvány kitérő-séről; érezhetjük hát megint azt a kiszámít-hatlan anyagi és erkölcsi kárt, a mit Magyarországnak közegészségügyünk siral-mas állapota okozott.

Az idegen forgalom megcsappan me-gint, külső kereskedésünk hosszú időre megbénul, elszigetelve állunk a nyugati államtól: egy darab Ázsia Európa kö-zepén.

Szégényfoltja az országának ez az évről évre megújuló betegség. Nemesak félnek tőlünk, gúnyolnak, nevetnek is ben-nünket. Most is az élelmes külföldi lapok tudósítókat küldenek a koleralepte vidé-kekre, a kik aztán túlzott, hajmeresztő tudósításokat küldenek lapjaiknak arról a közönyről, a mivel hatóságaink az egyre fokozódó járványt nézik, azokról az el-rettetlen közegészségügyi viszonyokról, a mik valóságos melegágyai a fertőző beteg-ségeknek.

Nincs okunk vádolni a kormányt, hogy indolentiával viseltetnék a fenyegető baj iránt, hogy elmulasztotta volna a meg-előző, óvó intézkedéseket. Ellenkezőleg: Hieronymi belfigyminister ismert erélyével elkövetett mindent, hogy megakadályozza a járvány kitérését, célszerű rendeleteinek egész sorát ismerjük a kolera iránt, s köztudomásu, hogy minsterse alatt leg-főbb gondja volt az annyira felszaporodott közegészségi mizeriákat orvosolni. Most, hogy a járvány kitért, tudjuk, hogy a mi-nister összes törekvését annak elfojtására fogja fordítani.

De annál súlyosabb vád terheli az adminisztratív hatóságokat, melyeknek kö-telessége lett volna a rendeleteket szaba-tosan végrehajtani, a köztisztaságra, egész-ségügyre a legpontosabban felügyelni.

Az ő hitajuk, hogy Hieronymi ren-delezése írott malaszt volt csak, őket terheli a felelősség az elmulasztott intéz-kedésekért, rajuk száll a vád a járvány terjedéseért is.

Mikor most is pl. Baranyában három körörovisi állást hirdetnek évi 200 forint javadalmazással, mikor költséget, elis-merést, mindent sajnálnak az élvá közegészségügytől, s a kényelemszeret-ő hatóságok irtóznak minden züetes

olyanforma képet nyújt, mint egy kölcsön-könyvtár valami élelmes üzletember tulaj-donába.

Az is, ez is előszeretettel veszi azo-kat a könyveket, a mik olvasó közössége körében kapósuk, akármilyen rosszak le-gyenek is azok, s mellőzi a jóvala munkákat, ha publikumának nem tetszenek.

Csak hogy a mit természetesnek találunk egy üzletéből elő vállalkozónál, az egészen más megítélés alá esik egy cultu-rális misszióra vállalkozó kaszinónál. (Leg-aiabb Széchenyi kulturális misszióra gon-dolt, mikor az első kaszinót alapította.)

Kölcsönkönyvtár, kávéház, fentebb az athléta klubnál ismét vállalkozó: megval-lom, kissé különös hasonlatok. De ha ezeket a hasonlatokat boncolgatni kezdjük, s ha egyttal általánosítjuk őket, új eredmé-nyeket is vonhatunk le az összehasonlita-sokból.

Mindegyik egyesület csak annyira szorítokzik mai működésében, a mit el-vegezhetne helyette akár egy magánvállal-kozó is, körülbelül ugyanannyi díjért, a mennyit az egyesület tagjaitól szed szol-galatai fejében. (Bátran fele aron adhatna! A szerk.)

Nem is tartja egyéb össze ma ezeket az egyleteket, mint épen ez az érdek, a

mi pedig, szinte mondani is fölösleges, tulnyomóan anyagi jellegű.

Azt a célt, a melyik az alapítókat összehozta, a társas szellem, közművelő-dés előmozdításának eszméjét, mint valami fölösleges nyögőt, eldobták az utódok, s megmaradt fő társító célnak az, a mi eleinte mellékes volt, az anyagi érdek.

S ez az elszomorító jelenség, a mit itt tapasztalunk, hű tükre a város szellemi képenek; az anyagi érdek, a nagyobb ke-nyelem összetomórít, tarsulatokba csoportosítja az egyeket; de tömörülésüknek csakis ez a rugója, a többi háttérben marad.

Hogy visszatérjünk a nemzeti kaszi-nóra, annak még egy nagy hibája van: a polgári kaszinó. Az tudniillik, hogy lehe-tővé, sőt szükségessé tette, hogy a polgári kaszinó megalakuljon.

A pécsi intelligens elem nem olyan nagy, hogy az egy tarsulatban meg ne ferne. Ugy illenek, hogy a műveltség, az intelligencia — mint minden tagnak közös jellemvonása — egybefűzze az egész tarsulatot; más tekinteteknek nem lett volna szabad beférközniük.

Valami erős születési aristocratia tudommal nem tanyázik Pécsen; mily neveltséges, vagy inkább bosszantó tehát

az, hogy a kaszt szellem mégis felütötte magát, hogy a nemzeti kaszinót lefogalta magának a gentry-osztály, (ugyan ne tré-fáljon: hol volna itt a gentry. Nincs eb-ből a fajtából nálunk meg egy fia se. A szerk.) s az intelligencia másik töredé-kének új tarsulatot kellett alapitania.

Tudok akarhany tagot a polgári kaszinóban, mindannyi derék, művelt ember, csak nyerhetne velük a másik kaszinó; miért kellett oda fejlődni a dolognak, hogy ezek különváljanak, hogy meg se próbálják a csatlakozást az urak szá-mára monopolisalt nemzeti kaszinóhoz?

Fölvettem a kérdést; annyira nem ismerem a helyi viszonyokat, hogy meg is fejthetném: de fogalmaim a kaszt rend-szert nem ismerő igazi intelligenciáról olyanok, hogy nagyon csodálkozom a köz-szellem ilyen alacsony niveauján.

Szerencse, hogy van néhány fiatal törekvő egylete is Pécsnek, nem kell leg-alább ilyen benyomással bucsuznom.

Jövő tárcamban, ha szerkesztő ír helyet ad neki, többet fogok dicserni, ke-vesebbet gancsolódni. (Szivesen adunk helyet, azon föltétel alatt, hogy nem ír a pécsi gentryról. A szerk.)

Passepartout.

vizsgálattól, a felülről kapott rendeleteket csak immel-ámmal, vagy sehogy sem foganatosítják, akkor nem lehet csodálnunk, hogy gúnyjára szolgálunk a világnak, hogy kereskedésünket, a külföld előtti reputációt egyre gyöngíti az évről-évre visszatérő járvány, indolentiáknak kiáltó szegénységi bizonyítványa, nemzetünk szaporodásának legállandóbb és legnagyobb akadály.

Csodálnunk nem lehet; de annál inkább megbotránkozhatunk felette, és joggal követelhetünk az administratív hatóságoktól nagyobb buzgalmat, szigorubb pontosságot, a közegészségügy iránt intenzívebb érdeklődést

Verje fel ez a most kitört járvány hatóságainkat lethargiajukból; az a tűzhetetlen állapot, a mibe Magyarország siralmas egészségügye sodorta, gyors és biztos orvoslást igényel.

De nem szabad felednünk azt sem, hogy a kolera keletkezéséért első sorban Oroszország okolható, mint amely sem a keletkező bajt elfojtani, sem annak továbbhurcolását megakadályozni nem képes, vagy nem akarja. Itt az ideje, hogy a művelt világ egészségügyétől lépjen föl e magával jó tehetetlen szörnyállam ellen és vagy kényszerítse a szükséges egészségügyi intézkedésekre, vagy pedig teljesen elzárja a művelt Nyugottól. A kolera Oroszország ajándéka Európának!

Hirek.

— **A megyés püspök** hosszas távollét után kedden este tért vissza Pécsre honnan ma utazik el bérmautjára. Bérmaíni fog pedig f. hó 27-én Nagynaradon, 28-án Maysoron, másnap Dályokon, 30-ikán Izsépen, 31-én Darázon, a következő napokon pedig Batinán, Vörösmarton, Hercegszöllösön, Keszdenen, Baranyaváron, Baában és Főherceglakon.

— **Püspöki helynök.** A S I á b y Ferenc nagyprépost elhalálásával megüresedett püspöki helynöki tisztet dr D u l á n s z k y Nándor megyéspüspök dr W a l t e r Antal apátkanonokra ruházta. Ezen kinevezés fényes jele a megyéspüspök bizalmának, melyet dr Walter oldalkanonok, mágoosi apát, pápai kamarás, a püspöki cancellaria igazgatója eddig is oly kitüntető mértékben élvezett és midőn mi a pécsi egyházmegye a jeles tagját az őt ért kitüntetés alkalmából, mely egyuttal azonban súlyos felelőségekkel is jár, melegen üdvözljük, reméljük, hogy érdemeit ez új állásban is növelni fogja.

— **Lajos napja.** Kossuth Lajosnak névnapja 150 terítékű lakomán ünnepeltetett meg esütörtökön este a Scholz-féle sörösarnokban. A felköszöntök sorát S i m o n f a y János orsz. képviselő nyitotta meg, lelkes szavakban éltetve a turini remetét. Szavait zajos éljenzés fogadta. Beszéltek még B ó z s a József, J i l l y Alajos, dr F l ó r i s Endre, V á r a d y Ferenc, kinek indítványára olasz címzésű üdvözlő táviratot küldött Kossuthhoz az ünnepelő társaság. V é g h István E. K o v á c s Gyulának alkalmi költeményét szavalta nagy hatással. A szép verset, bár abban némi költői túlzással is találkozunk — itt közöljük:

KOSSUTH LAJOSHOZ.

Hirnevessé lenni: ha csak erre vágyol,
Ha csak hű, silány porérdék kormányol;
Ha midőn jobb részd hatni, mint indul,
Tekinteted nem száll e föld iven túl;
(Ha nem a fonn rejő, sejtelmes világok

Titkai közé ver nyughatatlan lángod);
Forró gerjedelmek, tusakodó vágyak,
Ha onnőn magokban üdőt nem találnak;
Ha a vértanuság Golgotája előtt
Sáppadozik arcod, meghanyatlak erőd;
Ha Dugovics, Zrinyi, Rákóczi végzete
Szent irigység helyett visszajesztené;
Karodat se lendíts, ki se bontsd vitorlád,
Ki tudja mily vészek tengerere tolnád;
Zászlót ne lobogtass, fel ne suhíntsd kardod,
Szemfedőd lehet az, s ezt szivednek tartod.

De, ha — bár egy parány — egy világ vagy
[magad,
Melyet a muló lét az örökbe ragad;
Azt hiszed, azt érzed, hogy gondolni, tenni,
Annyi mint egekkel egybeforrva lenni;
Küzdesz, mert a küzdes életföltétele,
A honfit a nélkül mert nem is képeled;
Harcolsz, és ha harcod hiszul kudarecal,
Ver valami benned, a mi fölmagasztal;
Eszméid maglyáján gyönyör közt ég lelked;
Az igaz hir kincsét te akkor fölleled.
Óh, boldog te, akkor fejed csillagokig,
A dicősk sorába büszken magasodik.
Tagadjon meg bár itt az elkábult világ:
Az eldődök kara rád -hozszannat- kiált. . .

De, mért e setétes hangulat lelkemen?
Mintha csak marttyok égnének ide lenni,
Mintha minden út, mely emel a magasba,
Latrok, — skeresztekkel lenne csak kirakva.
Nincsenek-e hívek, kik rajongva rójják
Profétáik iránt halájk adóját?
Koszoruzva itt is nincsen-e ihlett homlok?
Izzó halántékon friss borostyan lombok?
Hisz te is, ősz eszmék fölkennt apostola,
Kit elzár elclünk bére, tenger távola;
Ki oly egberontó szenvedélyvel vívtad
Sikerét jogaink — esdett céljainknak;
Ki búvós lángnyelvvel olvasztó hevével
Egygyé áramoltatá milliók lelkével,
Ki emberfeletti csodákra ragadtak
Öregét mint ifjút a párdue hadaknak;
Nem vagy-e te boldog, nem vagy-e te áldott?
Hisz' bár élve tőröd a vértanuságot,
Érezned kell mélyen: nem éltél hiába,
Neveted egy nemzet foglalja imába!

Hisz' üdvünkhoz, melyet lázas szemünk ku-
[tat,
Ma is nagy szellemed mutatja az utat
Vitoránk még dagad, zaszlónk még fönü
[lobog,
Kard helyett ész, elme szikrázik, háborog.
Te bontottad azt ki, te ragadtad ezt fel,
Fegyverink változtak csak, a szelvésekkel,
A kijelentett cél a tied, a régi,
A jelöltét révet el is fogjuk érni.
Nem vagy-e te boldog hirnevess, szerencsés?
Hisz, míg érkezésed a magasban lesnek,
Ez imádot földön — teidőtől távol —
Tied közt élsz, hatsz, itthon vagy akárhol. . .
Itt maradsz akkor is, szívünk itt marasztal,
Ha az ég a porból magához magasztal,
Itt suhogsz, itt csapkodsz mint villanyos elem,
Hazaszeretetre tüzelte szüntelen.

Nem vagy magyar polgár, egy új törvényt
[mondja,
Hát, gyülhet ily törvény kazallal, halomba;
Epülhet egy raktár beföltök az égig,
Honosságod díszét rólad le nem tepik.
Veled szemben a nép csak egy törvényt
[ismer,
Azt, mit a szív még a koporsóban is ver,
Hogy azt, ki csontjából, véréből szakadt ki,
A ki egész életét érte tudta adni:
Lehet egy vagy kettő a ki megtagadta,
De a nép, — megváltó szentjének fogadta!
Százszor vagy te boldog, áldott és szeren-
[csés,

Hisz' a csillagokból ha neved kiesnek,
S Hadur égen, földön keresztetné sirva:
Lángoló betűkkel milliószor írva
Föltalálna itt lenni, túl sok ezer even:
Magyarok szívének kellő közepén.

E Kovács Gyula.

— **A pécsi kir. tábla tanácselnökévé,** mint értesülünk, Balogh Károly volt pécsi kir. táblai bíró, jelenleg kiségitő bíró a Curianál — fog kinevezetnii, amely hir a pécsi jogász-körökben igen kellemes fogadtatásra talál, miután Balogh Károly mint jeles bíró, kiváló kriminalista és nagyműveltségű férfiú rövid ittlete alatt is nagy tiszteletet vívott ki magának.

— **Polgármesterek értekezlete.** Megemlékeztünk már arról a mozgalomról, melyet Z e c h m e i s t e r Károly győri polgármester indított meg a polgármesterek congressusa érdekében. A terv a megvalósuláshoz közeleg; az értekezlet Debrecenben fogják megtartani, élnöke a polgármesterek Nesztora, S i m o n f y debreceni polgármester lesz. A szeptember hó végén megtartandó congressusra eddig a legtöbb város polgármestere bejelentette részvételét

— **Iskolaszéki ülés** lesz ma d. u. 3 órákor, melynek kiváló érdekességet kölcsönöz a megüresedett két tanítónői állás betöltése. A választás nehéz, mert bizony az érdemes és kepesített pályázók száma elég nagy. Reméljük azonban, hogy az iskolaszékek többsége fölül fog emelkedni a protekciós áramlat szülte kunyorálásokon és ígérgetéseken és nem tekintve semmiféle körülményre, minden tekintetben a legérdemesebbeknek fog állást adni, ha mindjárt azok esetleg nem is jartak becsul az igen tisztelt iskolaszéki tag uraknál, vagy ha nem dísekedhetnek is a befolyasos városatyák személyes ismeretségevel és jóindulataival.

— **A pécsi kerékpár egyesület** f. évi szeptember 24-ikére tervezett országúti versenyét tekintettel arra, hogy az nap az eddigi programm szerint Ó Felsege a német eszázarral együtt Mohácson fog tartózkodni — elhalasztotta október 1-ére. E versenyt összekötő egyuttal az egyesület a Fichtl Károly által folajánlott zaszlójának felavatásával, mely nagyszabású ünnepélyvel fog megtartatni. — A rendező bizottság a zaszlőszentelelésre az ország összes kerékpár-egyesületeit is meghívja. A részletes programm legközelebb fog megállapítatni és köztetetnii.

— **A gymnásziumból.** A pécsi róm. kat. főgimnáziumnál f. e. augusztus 30. és 31-én javító, pótló- és felvételi vizsgálatok, szeptember 5. és 6-án magánvizsgálatok tartatnak; a vizsgálandók vizsgálatukat megelőző napon jelentkezenek az igazgatónál. A fólvetelt és beírás f. é. szept. 1. 2. és 4-én délelőtt 8-12 óráig történik. A fólvetelt az összes ifjúságra nézve az igazgató teljesíti. A beírást minden osztályra nézve az illető osztályfőnök végzi. A fólvetelre és beírásra minden tanuló személyesen és atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok megbízottja kíséretében tartozik megjelenni, magukkal hozva a) az iskolai bizonyítványt, b) a keresztlevelet, illetőleg a születési bizonyítványt, c) a bizonyítványt arról, hogy az 1887. évi XXII. t. c. követelményének a himlőoltásra nézve eleget tett. A vallás és közkölt. m. k. minister ur öngymelőségának f. é. jun. 19-en 22436 sz. a. k. m. rendelete értelmében az I. osztályra csak 65 tanuló vehető fel; ez okból az idén is szept. 1-én csak pécsi illetőségű róm. katolikusan tanuló vétetik fel ezen osztályba. A fízetendő díjak következők: a) a beírás díj 3 frt. b) az ifj. könyvtári díj 1 frt; ezen 4 frt senkinek sem engedhető el és a beírásokr fízetendő; c) a tandíj 16 frt, ezt két részletben előre t. i. a beírásokr és a második időszak elején lehet fízetni. Minden tekintetben kifogástalan és szegénysorsú tanulók a tanintézet fenntartójához, a zirci Apát ur Öngyáságához tan-

dijelengedéért folyamodhatnak; ezen folyamodvány — hivatalos szegénységi bizonyítvánnyal ellátva — beírásuk az igazgatónál nyujtandó be. Azon tan lók, kik először lépnek e tanításterbe, a tandij első részletét a beírásuk befizetni tartoznak, s csak a második részlet elengedéseért folyamodhatnak január hóban; d) a francia nyelv tanításáért 10 frt, a gyorsírás és szabadkézi rajz tanításáért külön 5-5 frt fizetendő egész évre. Az V. osztályba lépő tanulónak szülője vagy gyámja köteles kijelenteni az igazgatóságnál, vajjon fia, illetőleg gyámoltja az 1890. évi XXX. t. c. értelmében a görög nyelvet, vagy az idezett t. c. által meghatározott más tantárgyakat fogja-e tanulni. Ezen utóbbi tanfolyam választása különösen azoknak ajánlatik, kik a nyelvekből gyengébb előmenetelt s viszont a reális tantárgyak tanulásában szembetűnő képességet tanúsítottak, és nem papi vagy tanári pályára készülnek.

— **Frank Boriska vallása.** Több lap azon híre ellenében, hogy gróf Károlyi Györgyné született Frank Boriska előbb izraelita volt, a család részéről folkéretünk a következő közleményre: Masolat. 279. sz. 1893. Bizonyítvány. Alulírott hivatalosan bizonyítom, hogy Frank Borbála szülei a pécsbányatelepi plebania-hivatal születési anyakönyvének tanúsága szerint, nemkülönben mindkét oldalú nagyszülői is a pécs-belvárosi plebania-hivatal esketési anyakönyve szerint római katolikus vallásuk voltak. Pécs 1893. augusztus 20-án Magenheim József s. k. pécs-belvárosi plebános (p. h.) igazolom. k. m. f. Zavaros Péter s. k. h. polgármester (p. h.)

— **Meghiusult tervek.** Schwanzenberg Samu 23 éves volt csak, de már megunta az életét. Egy öngyilkossági mód nem volt elég neki, kettőt kombinált. Gyufaoldatot ivott és egy kövel véresre verte a fejét, de a fiatal természet megbirkózott mind a két merénnyel. Schwarzenberg Samu életben maradt s a másvilági rendőrség helyett a pécsi előtt kellett beszámolni szándéka okairól. Azt vallotta, hogy az anyja ráfogta, hogy 12 frtot lopott el tőle, pedig az nem volt igaz — K a l o e s a József amúgy pálinkásan támolgott fel pénteken délelőtt a rendőrséghez, és nagy zavarosan előadta, hogy őt a Jóska behitta egy koesmába inni, s ott arra akarta bérni, hogy menjen el vele az egerághi papot kirabolni, annak sok a penze. Ő nem állt rá az indítványra, inkább föladja a rendőrségnek a dolgot. Hanem hogy ki volt az a Jóska, azt megmondani nem tudta, csak körülírni. Ennek az alapján a rendőrség megindította a nyomozást, a mely remélhetőleg sikeres lesz s az egerághi pap megmenekül a rablótól. — Egy szegény örült asszonyt hozott be tegnap a duna-szekesői csendőrség Pécsre, hogy a kórházba fölvetesse. Lett is volna hely az asszony számára, de a kutyának, a mit magával hozott, a kórházi szabályok értelmében nem adhattak helyet. Minthogy pedig az örült semmi áron meg nem akart válni kutyájától, a kórház őt sem vehette föl; s a rendőrség vissza szállította Duna-Szekesőre. Kutyá fekom teremtetete!

— **Csaló lókupecok.** A bajai vásárkor két furfangos lókupec ugyancsak csufosan rászédte Kákonyi Sándor gemenci erdészt. Kákonyi Sándornak volt két tüzes vérű csikója, ezeket elvitte a bajai vásárra, hogy jó pénzért eladja. Mindjárt akadt is vevője a két szép állatnak, egy jó kinézésű lókupec személyében, ki megvizsgálva a csikókat, nem sokalta a 360 frtot, melyre a gazda tartotta, de kijelentette, hogy ő neki fiatalok lennének a csikók, azért azokat nem is veszi meg,

hanem némi sáp fejében hajlandó vevőt keresni. Amint így beszélgettek, megjött a másik gonosz cimbor, ki csakhamar alkuba bocsátkozott Kákonyival olyan formán, hogy ő a két csikóért megeseleli saját lovat és még fizet 180 frtot. Midőn az egyezés megtörtént, rendesen kiállították a lovakról a passzusokat és mind-egyik, a csere értelmében a magáét zsebre tette. Ekkor azonban a furfangos lókupec azt mondotta, hogy ő most nagy hibát követett el, mert megvett két olyan csikót, melyeket meg sem próbált. Ha csak ez a baj — mondá Kákonyi — ugy tessék megpróbálni. Erre a lókupec felült a kocsira és úgy elvágatott a népsokaság között, hogy egyszerre nyoma veszett. Kákonyi buszuságában, hogy ily ritul rászédtek, nyomban eladta a cserélt gebeket 120 frtért, hogy legalább a veszett fejzsenék nyele maradjon meg.

— **Az olvasni nem tudók** statisztikáját Európában a Nedelja a következőkben állítja össze:

százalék.	
0.2 =	Szászország.
0.3 =	Norvégia.
0.4 =	Bajor- és Svédország.
0.6 =	Poroszország.
1.9 =	Finnország.
9.0 =	Anglia.
9.5 =	Franciaország.
23.6 =	Ausztria.
42.0 =	Olaszország.
78.3 =	Oroszország.
79.3 =	Szerbia.
82.0 =	Romania.
85.0 =	Bulgária.

Magyarország nincs a listában, vagy a mint az a külföldi hírlapi közleményekben gyakran előfordul. 'Ausztria' alatt keresendő. Másrészt egészen bizonyos s nem is igen kételkedett benne senki, hogy Európában a legműveletlenebb államok közé tartozik Oroszország, míg a kis szegény Finnland sokkal magasabban áll, mint a gazdag Anglia és Franciaország. De mit szólnak a legújabb cultur-volkról, a dicső rumunokról, kik annyit beszélnek a magyar barbárságról. E dicső nép hazájában 100 ember közül **82** nem tud olvasni. Oh dicső római (rabszolga) utódok! Kelet franciái! Meghajunk kulturátok előtt!

— **Tanítói nyugdíjazások.** Tolnavármegye területén az elmúlt iskolai év alatt het tanító jelentkezett nyugdíjellátásért, kik közül hatan meg is jelentek a bizottság előtt. Grosch Károly izményi tanító ismeretlen okból távolmaradt, s így nyugdíjnye egy évre elhalasztott. A bizottság Bill József kir. tanfelügyelő elnökele alatt akkép alakult meg, hogy azon a pécsi püspök megbízása folytán Mikó György szegzárd-újvárosi és Sággy Pál agárdi plebános, az ev. ref. püspök kiküldötték Baján Lajos decsi tanító, az ág. ev. püspök részéről Gráf József bonyhádi lelkész és az izr. IX. kerületi elnök megbízása folytán Dr. Ungár Simon szegzárdi rabbi és Batori Dezső tanár jelent meg. A közigazgatási bizottságot képviselte Rehák Odón pénzügyvizsgáló; mint felülvizsgáló orvos dr. Hangl Ignác megyei t. főorvos szerepelt. A bizottság az orvos indítványa folytán mind a hat tanítóra nézve és pedig Koszoru István szegzárdi újvárosi, Ujhelyi János pilisi ev. ref., Stolzenbach Jakab szarazdi ág. ev. Kárl József győrei ág. ev., Lauffer Lajos paksi izr. és Kanitz Zsigmond böeskei izr. tanítókra nézve a nyugdíjalépés szükségességét megállapította és kérényeknek a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz való felterjesztését elhatározta azon a törvényben gyökerező hozzáadással, hogy míg a miniszter nyugdíjilletéket ki

nem utalványozta, addig kötelesek állomásaikat ellátni.

— **Halálozás.** Straicher Lajos — Straicher Lajos vaskereskedő kisa — meghalt folyó hó 23-án. roncsoló-toroklobban életének 5-ik évében. — Özv. B e l l o b e r g Nándorné szül. Pernhoffer Otília meghalt folyó hó 24-én. életének 55-ik évében. Béke poraikra!

— **A kaposvár-mocsoládi vasút** kiépítésére Somogyvármegye kilométerenként 3000 frtot szavazott meg; a kormány a vármegye ebbeli határozatát jóváhagyta.

— **A kaposvári cukorgyár** egy csehországi vállalkozó gyárepitő cég fogja felépíteni. A földmunkát hétfőn kezdik el.

— **Beiratások a helybeli kir.**

állami főreáliskolában. A pécsi főreáliskola igazgatósága a következőkről értesíti a t. szülőket és a tanuló ifjúságot. A beiratások szeptember hó 1., 2. és 4-ik napján — és pedig mindenkor délelőtt 8 órától 12-ig az igazgatóság irodájában és az illető osztályfőnököknél eszközöltettek. Az első osztályba csak oly növendékek vétettek föl, kik életük 9-ik évét már betöltötték és vagy arról, hogy a népiskola IV. osztályát jól sikerrel végezték, nyilvános népskolától nyert bizonyítványt mutatnak föl, vagy fölvetélt vizsgálattal igazolják, hogy hasonlóképpen képzettséggel bírnak. A többi osztályokba a tanulók az osztályfőnököknek bemutatandó múlt évi iskolai bizonyítványuk alapján vétettek föl. Mindazon tanuló pedig, ki az intézetbe először kíván fölvetélti keresztlevélt illetőleg születési és himnlóoltási bizonyítványát, ha pedig 12-ik életévét már betöltötte, újraoltását igazoló orvosi bizonyítványát is az osztályfőnököknek a beiratásnál átszolgáltatni tartozik. Miután pedig a nmélt. vall. és közokt. ministerium egészségi és paedagogiai tekintetéből az első és annak párhuzamos osztályba 60-60 tanulónál többnek fölvetélt nem engedi meg, a helybeli szülők elsőbbségére való tekintetből a beiratások első napján az I. osztályba csak pécsi illetőséű tanulók iratnak be, miért is tisztelettel figyelemztetnek a helybeli szülők, hogy a beiratással ne késedelmezzenek és az első osztályba fölvetélti kívánó gyermekekkel okvetlenül az első napon jelentkezzenek az igazgatóságnál, nehogy a törvényes szám elérése után gyermekeik fölvetélt megtagadtassék. A többi osztályokba azonban illetőségre való tekintet nélkül mind a három napon eszközöltetik a tanulók fölvetélt. A beiratásnál a r. kath. tanulók az egyházi ének tanítási díjanak beszámításával a felvetélt 6 frtot, az egyéb felekezeti tanulók pedig 5 frtot fizetnek; a tandij egész évre 24 frt, mely két egyenlő részben szeptember és február hóban félvévenként előre fizetendő. — A javító vizsgálatok f. hó 31-én reggel 8 órakor, a pótló és fölvetélti vizsgálatok pedig ugyanaznap delután 2 órakor tartatnak meg.

— **Kis Lelki Vezér.** Az új tanév közeledtével tisztelettel értesitem a főt, hitoktatót és t tanító urakat, hogy 'Kis Lelki Vezér' című ima- és énekeskönyvem meg kapható. Tartalma 91 lapon. Imák, útnutatós a szt. gyónás, egy a szt. olvasó imához és 77 minden alkalomra szolgáló ének. Függlélékül 'A jó minisztráns.' mely intelmeket, előkésztő és háladó imát tartalmaz a minisztráns részére, a lépcső-imákat pedig magyar írás móddal könnyen megtanulhatóvá teszi. A könyvecske drótalt fűzve szines borítékban jelent meg Ára 7 kr; 100 drb. csak 6 frt 50 kr. Kevés számmal erga sacra is adhatom és pedig: 100 drb. 16 intentió, 50 drb. 9 intentió. Ugyanez megjelent német szöveggel is, hasonló arall. Kaphatók nálam. Német - Boly, Baranyamegye. Streicher József, plebános.

— **Helyi termék.** „Baranyából” címen négy dalt adott ki Valentin Károly fia helybeli könyv és zeneműkereskedő. Mind a négy dal szövegét Kéry Gyula hírlapíró írta, zenéjét Dankó Pista, Jónás János, Farkas Sándor cigányprimások szerették. A négy dal — melyek közül a „Minek is van szerelem a világon” című megérdemelt elterjedésnek örvend — Komáromi Mariskának van ajánlva. Zenekedvelők figyelmébe ajánljuk. Ara 2 korona.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: **FEILER MIHÁLY.**

Nyom. Feiler Mihálynál (lyceumi nyomda) Pécsen

10409. sz. 1893.

4513

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a **pécsi kölcsönös segélyező egylet** felperes végrehajtónak

Nagy Seraf és neje Meczler Éva, ugy Schilhanek János és neje Wolf Mária

végrehajtást szenvedő elleni 1900 frt — kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék területén levő Pécs város határában fekvő, a pécsi 4311. sz. tjkvben felvett 1498b. hsz. 6. sz. házra 1500 forintban ezenen megállapított kikiáltási árban az arverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1893. évi szeptember hó 19. napján d. e. 10 órakor ezen kir. tszék hivatalos helyiségében az arverési szobában megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kikiáltási áról is eladtni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis

150 forint — krajeart készpénzben,

vagy az 1881. 60. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1893. évi május hó 30. napján.

Lukrits István kir. tszéki bíró.

10178. sz. tjkv. 1893

4512

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. tszék mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pécs város közkórházi pénztára mint felperes végrehajtónak

özv. Nagy Jozsefné szül. Balatonyi Teréz

pécsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 101 frt — kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. tszék területén levő Magyar-Úrögh községben fekvő, a magyarüröghi 104. sz. tjkvben felvett 623 hsz. szőlőre, pincére 794 frt 20 krban ezenen megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi szeptember hó 29. napján d. e. 10 órakor Magyar-Úröghben a községi bíró házában megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kikiáltási áról is eladtni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 79 forint 42 krajeart készpénzben, — vagy az 1881. évi 60. törvények 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. tszék mint tkvi hatóság 1893. évi május hó 26. napján.

Lukrits István kir. tszéki bíró

Szülők figyelmébe.

Jó házból való két aisébb osztályú tanuló teljes ellátásra, gondos felügyelet mellett elfogadtatik. — Hol? megmondja a 4510 kiadóhivatal.

Kwizda-féle Restitutionsfluid

mosóvíz lovaknak.

Egy palackkal 1 ft 40 kr. c. é.

30 év óta **udv. istállóokban**, valamint **katonai és polgári nagyobb istállóokban** is, használatban; **nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítőszül**; továbbá **ficamodások, rándulások, az inak merevsége** s más ily alkalmaknál; kiegészíti a lovat **kiváló teljesítményekre idomításnál.**

Megismerkedj!

Gyógyszerár-
raibau

Aue tria-Magyaroron.

és drogis-
tánál.

Fő letet: **Kwizda Ferenc János**

osztrák cs. és kir. és román kir. udvari szállító kerületi gyógyszerárban **Korneuburgban, Bécs mellett.**

Tessék a fennebbi védjegyre ügyelni s vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

12071. sz. tjk. 1893.

4514.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ebner Pál végrehajtónak **Jákl Máttyás és neje** végrehajtást szenvedő elleni 91 ft 40 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pécsvaradi kir. jbiroság területén levő Püspök-Marok közseg határában fekvő, a püspök-maroki 53. sz. tjkvben felvett 68. hsz. 74. sor sz. házra és belső-
segre 400 frt kikiáltási árban elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1893. évi szeptember hó 9. napján d. e. 9 órakor Püspök-Marok közseg bíró házában megtartandó nyilvános arverésen megállapított kikiáltási áról is azonban 276 frt 10 kr. vételáron alul eladtni nem fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 40 forint készpénzben v. az 1881. 60. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1893. évi június hó 28. napján.

Bogyay Pongrác kir. tszéki bíró

Olasz hyppodrom Jiovani Lodi

a **Buza-téren** újonnan lelepkült és kényelmesen berendezett nyári arénában **július hó 16-ától** kezdve naponként

előadásokat rendez

Lodi János, az olasz hyppodrom-társulat igazgatója, jól szervezett társulattal a magasabb legkorina zat, kórteltam, akrobatika, hallet, zenehoceok és neme-keplet köréből.

Ezen műsorból különösen kiemelendők:

ma **szombaton, augusztus 26-án**

Parforce-előadás

különleges válogatott műsorral

Fel lép az egész személyzet.

Helyárak: Számozott zártszék 40 kr. I. hely 30 kr. II. hely 20 kr. Karzati állóhely 10 kr.

Pénztárnyitás 7 órakor. — Kezdetle pont 9 órakor.

A n. e. közönség beeres pártfogásáért esd mely tisztelettel

LODI JÁNOS

igazgató.

Pécsi nyilvános 3 osztályú
kereskedelmi középiskola

Ezen a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Ministerium által nyilvánossági joggal felruházott intézet az ország többi felsőbb kereskedelmi iskoláival (akademiák) teljesen egy rangba van helyezve s a végzett növendékek az érettségi vizsga letétele után az

egy évi önkéntességi jog kedvezményében részesülnek.

A törvényesen előírt 3 osztályon kívül

előkészítő osztály

is létezik olyanok számára, kik hiányos előismereteik miatt az I. osztályba még föl nem vehetők.

Oly ifjak részére, kik középiskolai tanulmányokat nem végezvén, az **egy-évi önkéntességi jogra** igényt nem tarthatnak folyó évi október hó 1-én **esti tanfolyam** nyitattik, melynek végeztével a hallgatók egy vizsgálat letétele által ezen kedvezményt élvezhetik.

A beiratások f. é. augusztus hó 31-én kezdetnek meg.

Hövebb felvilágosítást nyújt az intézet helyiségeiben (Mária-utca 8. sz. alatt)

4509

az igazgatóság.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

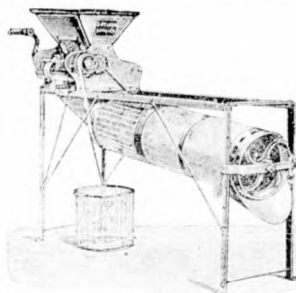
legkitünőbb mázólo szer puha padló számára. 1 nagy palaek ára 1 fnt 35 kr.,
1 kis palaek ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr. mindenkor kapható:

Eizer Jánosnál Pécs.

4506

GUTJAHR és MÜLLER

malomépítész, gépgyár és vasöntöde Budapesten.

Gyár: V. külső váci-ut 70. sz.

Trieur és lyukazási osztály.

Ajánljuk az általunk gyártott és több mint

20,000 példányban elterjedt

Trieur: a konoly és hákkönynek a buza árpa vagy rozs közeli kiválasztására.

Trieur: a zabnak a buza közli kiválasztására.

Buza és árpa-osztályozó gép: a mely a magvakat nagyszámú szerint osztályozza, nagy választékban készlet olcsó árák n.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Ismét eladók megfelelő kedvezménybe részesülnek. Gyártunk továbbá gőzgépeket, vízkerekeket, teljes malomberendezéseket mű- és sima őrsű malmok részére; továbbá szerszámgepeket a vas és ercek megdolgozására. 4507

Posta és távirtda cím „Kegyelet“ Pécs.

„Kegyelet“ első pécsi temetkezési intézet

Pécselt, Ferenciek-utca 6. sz. Kis-ter Billitz-féle házban) és Percelet-O-posta-utca 22. sz. saját házában lévő raktárral.

Van szerencsénk a nagyérdemi közönségnek teljes tisztelettel tudomásra adni, hogy temetkezési intézetünket Percelet-utca 22. sz. alatt raktárának fenntartásával Ferenciek-utca 6. sz. (Billitz-féle házba) helyeztük át és ezen fő üzlethelyiséget a Percelet-utcsival telephonnal összekapcsoltuk és így raktárunkat teljesen szaporítva és kibővítve képesek vagyunk a legmagasabb igényeknek és kívánalmaknak minden irányban és tekintetben nemcsak a leggyorsabban, hanem egyáltalán legpontosabban is megfelelni.

Temetéseknél legpontosabb, valamint legolcsóbb rendezését ékes ügy-avagy díszes másrangu halottaskocsikban elvállaljuk úgy helyben, valamint a szomszédos megyék bármely városában avagy közönségben; elvállalunk egyúttal **hullaszállításokat** légmentesen zárt ércokorsókban a bel- és külföld minden irányában.

Raktárunkon található **fa- és ércokorsók, szemfődelek, halottas öltözékeket, sirkoszorok, gyertyák, fátvólok**, egyáltalán a temetkezéshez szükséges legdiszesebb és legolcsóbb hármni néven nevezendő kellékek dús választéka.

Törökvisünk oda irányuland, hogy a 20 évi fennállásunk, tehát tényleg az 1 fő pécsi temetkezési intézet szorgos törekvésével szerzett jó hírnevét — minden toladókás nélkül — szorgos, pontos szolgálat, valamint való és nem latszalagos) olcsóság által mint eddig, úgy ezentúl is fenntartva, a n. é. közönség becses bizalmát minden tekintetben kivívjuk.

Tévedések kikerülése végett kijelentjük, hogy intézetünk kezelésével és temetések felvétele és rendezésével **GINDL ALAJOS** urat bíztuk meg.

Maradtunk kiváló tisztelettel

Hartl Ferenc és társai.

Kindl Ferenc, Szigriszt János, Lauber Reszö,
őzv. Hoffmann Károlyné őzv. Edhoffer Ferencné.

Posta és távirtda cím „Kegyelet“ Pécs.

Bécs, 1874. Erdem-érem. Bpest, 1885. Nagydíszokl. Zagráb, 1891. Díszoklevél. Eszék, 1889. Díszoklevél. N.-Palánkán, 1887. Ar-ér.

CSIKJÓZSEF

cs. és kir. kizárólag szabadalm.

I. szeremi portl.-cement és vízhatlan mészgyár Bécsben.

Központi iroda és raktár: Bpsten, V. Rudolf-rakpart 8. ajánlja a t. építész és építőmester urak építkezési vállalatok, föld-birtokok, községi és egyházi előjárások, valamint a nagyérdemi építő közönség becses figyelmébe saját gyártmányú

Portland-cement és vízhatlan meszt.

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak. — Árjegyzékek s magyarázatok kívánatra készséggel megküldetnek.

Raktár PERLESZ LAJOS urnál Mohács.

Paris, 1867. Bronz-érem. Kecskemét, 1872. ezüst-érem. Ujvidék 75.18. Arany-érem. Szeged, 1878. Erdem-érem.

Egyedüli és biztos segély

elvezetelt vagy elgyengült férfierőnél (Impotencia) az új cs. és kir. **szabadalmazott készülékkel**. Eszre nem vehető, külsőleges, jótállás mellett ártalmatlan, kellemes, az ingerlést kizáró gyögmód. Hírneves tanárok elismerő okiratai és legmelegebb orvosi ajánlatok.

Teljesen felgyógyultak halálatának ezrei érdek nélkül ajánlják használatát.

Postai szétküldés és csomagolás titoktartó. Tartalom és szállító ki nem vehető.

DR. CARL ALTMANN

Wien, VII., Mariahilferstrasse Nr. 70.

Rópiratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

SCHÖNWARD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)uteza, a „Hattyu”-épületben.

PÉCSETT

Műhely:

Király-(fő)uteza, Mestries-féle házban.

Ajánlja saját műhelyét mindennemű arany, ezüst, bronce és aranyozott templomi szerek legjobb és tűzben aranyozott elkészítésére, valamint javít és aranyoz mindennemű tárgyakat jótállás mellett.

Egy jó pontos járású ébresztő óra 2 frt 50 kr.

Egy csinos ezüst Remontoir óra 8 frt 50 kr.

Egy kettős köpenyű ezüst Remontoir óra 10 forint.

Egy ezüst horgony (Ancre) Remontoir óra 2-ös fedéllel 12 frt.

Ezüst horgony-Remontoir Tula-óra, kettős fedéllel, finom szerkezettel 16 forint.

Finom szerkezetű csinos inga-óra diófa-szekrényben 12 frt.

Nagy raktár a legújabb divatu salon, inga, iroda és consol-órákból stylszerű kivitelben, tölgy, fényezett, dió és amerikai diófa-szekrényekben.

Legnagyobb választék a legjobb szerkezetű női és uri arany órákból, eredeti szabott gyári árak mellett.

← Öt évi jótállással. →

Francia, angol, valamint saját gyártmányú ékszerek a legújabb és legfinomabb kivitelben óriási választékban vannak raktáron.

Valódi ezüst tárgyak, u. m.: gyertyatartók, asztali állványok, cukordobozok, kenyérkosarak, serlegek, bor, cognac, thea és kávé servicek, étszerek stb. stb. dús választékban rendkívül szép és izléses kivitelben igen jutányos árban.

Vésnöki munkák elvállaltatnak, a nálam vett tárgyakhoz bármily vésés díjmentesen készíttetik.

Mindennemű javítások a z o n n a l és legjutányosabban készíttetnek.

Régi ezüst és aranytárgyak vagy órák és egyéb műbeesű régi-ségek legmagasabb árak mellett beváltatnak vagy cserébe átvétetnek.

Beeslések ingyen eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

SCHÖNWARD IMRE.